

NIEUWSBRIEF 19

Vrienden van Park Darwin

www.vriendenvanParkDarwin.nl - Facebook: @vriendenvanParkDarwin

September 2020

Woord vooraf

Dit jaar ook geen Boekettendag, in normale tijden een uitgelezen moment om de tuin onder de aandacht van een groot publiek te brengen. Gelukkig wordt de tuin toch goed bezocht, ons informatie-foldertje vindt gretig aftrek, leden en vrijwilligers melden zich spontaan. De tuin voorziet duidelijk in een grote behoefte. Ondertussen gaat het tuinwerk gewoon door en staat de tuin er prachtig bij, zoals we van velen horen.

In deze nieuwsbrief blikt Sonja terug op het afgelopen kwartaal: waar hield het bestuur zich mee bezig, wat zijn de laatste ontwikkelingen, bijvoorbeeld rond het tuinhuis?

Maartje legt het verschil uit tussen zonnehoed, zonneoog, zonnebloem en soortgelijke gele bloemen die nu in de tuin staan te stralen. Best lastig, al die namen die soms ook nog veranderen.

Van Jan weer een interview met een vrijwilliger met een grote passie voor tuinen.

Er waren toch een paar activiteiten voor vrijwilligers: vliindertelling, tuinexcursie en boeketten-weggeefdag. Anna doet verslag.

Herfst!

Tuinwerkdagen

Op de volgende dagen en tijden wordt er door vrijwilligers in de tuin gewerkt, altijd onder leiding van een tuincoördinator:

- maandag 09.00-12.30u
- woensdag 09.00-12.30u
- 1e en 3e zaterdag van de maand van 13.00-16.00u

Als het tuinwerk vanwege corona moet worden aangepast, worden de vrijwilligers hierover per mail/appgroep geïnformeerd. Meld je ook aan als vrijwilliger. Gereedschap is aanwezig, je kunt zo aan de slag!

Openingstijden tuin

De tuin is elke dag open van 9-19u, vanaf 25 oktober van 9-17u. Van 1 december tot 1 maart is de tuin GESLOTEN.

Agenda

In verband met het coronavirus zijn alle activiteiten in de tuin AFGELAST. Zodra er – binnen de mogelijkheden van de tuin – toch weer een evenement georganiseerd kan worden, krijgen de Vrienden hiervan bericht. De tuin is wel OPEN voor publiek, dus kom vooral genieten!

Vereniging Vrienden van Park Darwin

Je kunt op verschillende manieren Vriend zijn van de vereniging:

- **Leden** betalen €10 per jaar en kunnen meepraten en meebeslissen op de ledenvergaderingen.
- **Vrijwilligers** werken één of meer dagdelen per maand mee in het onderhoud van de tuin, altijd onder leiding van een tuincoördinator.
- **Donateurs** steunen de vereniging met een vrijwillige financiële bijdrage.
- **Belangstellenden** ontvangen alleen de nieuwsbrief.
- **Combinaties.** Een vrijwilliger is niet automatisch lid. Als je naast het meewerken in de tuin ook financieel wilt bijdragen en lid wilt worden, of als je als lid ook in de tuin aan de slag wilt, kun je dit opgeven bij anna@vriendenvanparkdarwin.nl. Als je als lid méér betaalt dan het lidmaatschap, ben je automatisch ook donateur.

Alle Vrienden ontvangen de nieuwsbrief.

Bankrekening: NL93 SNSB 0935 4092 54 t.n.v.
Vereniging Vrienden van Park Darwin, Amsterdam.

Van de voorzitter

door Sonja Vetter

Bestuurlijk. Met het oog op de aanstaande verhuizing van Maartje naar Nijmegen is het bestuur druk bezig geweest met nieuwe scenario's voor het onderhouden van de tuin en de financiering die daarbij hoort. Bovendien moeten we ons steeds afvragen of we nog adequaat beantwoorden aan de eisen van het RIVM in deze coronatijd. We zijn weer terug naar het werkschema dat we altijd hadden: werken in de tuin op maandag- en woensdagochtend en twee zaterdagen. Er wordt weer gezamenlijk koffie gedronken, zij het dat iedereen zijn eigen koffie nog moet meenemen. Ook de heerlijke hapjes van Frédéric moeten nog even wachten.

Facebook. Simona heeft zich aangemeld als nieuwe redacteur van Facebook. Sonja zal waar mogelijk teksten blijven aanleveren bij evenementen die we met meer mensen willen delen. Helaas is er dat dit jaar nog heel weinig van gekomen. Jules blijft – met veel succes – de website onderhouden.

Vrijwilligers. Tot onze grote vreugde komen er spontaan steeds nieuwe vrijwilligers bij. Dat is fijn voor het bestuur die niet veel moeite hoeft te doen om mensen te werven. Voor de coördinatoren is het natuurlijk meer werk om iedereen in te werken en op te vangen. Dat doen ze heel goed! We zijn heel content met de opzet die we vorig jaar gekozen hebben voor het tuinbeheer: een tuindeskundige aan het hoofd samen met een aantal tot coördinator opgeleide vrijwilligers. Uit de appgroepen blijkt nu al dat de kennis van tuinplanten en alles dat we niet in de tuin willen hebben, enorm is gegroeid.

Evenementen. Anna heeft er weer voor gezorgd dat de vlindertelling vlekkeloos is verlopen. Alleen de vlinders hadden nog wel wat enthousiaster mogen zijn om aan dit evenement deel te nemen. De Boekettendag voor het publiek gaat dit jaar helaas niet door omdat we geen 300 mensen in de tuin kunnen ontvangen. Maar onze vrijwilligers zijn wel uitgenodigd om te komen plukken, vooral voor mensen en instanties die we speciaal willen bedanken.

Tuinhuis. Dit verhaal wordt heel eentonig. Daarom bewaren we dit voor het laatst. Als running gag. We wachten nog steeds op de verlossende mededeling dat de Afdeling Vastgoed de nieuwe eigenaar is. Want pas dan kunnen we onze duurzame maatregelen voor het dak nemen.

Excursie naar West

Op 20 augustus toog een groep vrijwilligers op de fiets helemaal naar tuinstad Osdorp om de Torenwijk Tuin te bezoeken. We werden er opgevangen door leden van de tuingroep die ons vertelden over de geschiedenis van de tuin. De vasteplanten tuin bestaat uit een openbaar park, minstens zo groot als onze Bloementuin, gelegen tussen zes 'torenflats' die rond 1960 werden gebouwd. Nadat de gemeente de vaste tuinman niet meer verving, hebben bewoners het onderhoud opgepakt (herkenbaar!). Een kleine kern van bewoners regelt de zaken, ook met de gemeente, en zorgt daarnaast met een flink aantal vrijwilligers/bewoners voor het tuinonderhoud (ook herkenbaar!). In 2019 werd Maartje ingehuurd als tuincoach, wat onder meer resulteerde in een meerjaren-onderhoudsplan. De Torenwijk Tuin verschilt van onze tuin door de brede grindtegel-paden, het grote aantal bomen en het ontbreken van omsluitende hagen. Dit geeft de tuin een open, parkachtig karakter.

Na het bezoek aan de tuin fietsten we om de Sloterplas heen naar het Van Eesteren Paviljoen, genoemd naar de stedenbouwkundige die in 1935 het Algemeen Uitbreidingsplan van Amsterdam ontwierp. De belangrijkste elementen hiervan staan nog recht overeind, zoals de Torenwijk buurt, maar bijvoorbeeld ook ons eigen tuindorp Frankendael. 'Licht, lucht en ruimte' voor bewoners was het ontwerp-principe van Van Eesteren. Daar profiteren wij Amsterdammers nog steeds van!

Zonnebloem (*Helianthus*)Zonnekruid (*Helenium*)Zonneoog (*Heliopsis*) ?Zonnehoed (*Echinacea*)Rudbeckia (*Rudbeckia*)Zonneroosje (*Helianthemum*)

Zonne... dinges

door Maartje der Kinderen

Het was weer een warme zomer. Ook met een vroege start van het tuinwerk om 8 uur in plaats van de gebruikelijke 9 uur was het vooral warm in de tuin de afgelopen zomermaanden. Dat stond de planten zeker niet in de weg, alles heeft uitbundig gebloeid. Een groot aantal van onze planten bloeit vanaf juli tot nu door. Verbena's, zonnekruid, zonnebloem, Phloxen en zelfs een wit-bloeiende hosta doen nog hun best. Een nieuwe hausse aan bloemen volgt nu met hemelsleutel in verschillende kleuren, bloeiende fuchsia's, schijnaster (Boltonia) en herfstanemonen. Van een op dit moment in de tuin niet te missen groep zomerbloeiërs begint de naam met 'zon', zonnebloem, zonnekruid, zonnehoed. Wie is wie, is dan de logische vraag. Om die vraag te kunnen beantwoorden, ontkom je niet aan het gebruik van een paar Latijnse namen. Voor het goede doel nemen we dat even voor lief. Hierbij een overzichtje voor meer inzicht.

Zonnebloem, variërend van de overbekende eenjarige snijbloem tot de meters verschillende soorten vaste zonnebloemen in onze tuin. Allemaal horen ze tot het plantengeslacht **Helianthus**. Een grote groep planten, met in principe een krans gele spits toelopende bloemblaadjes rond een vlak donker(der) hart.

Zonnekruid, daar hebben we veel variëteiten van in de tuin. Allemaal leden van de groep **Helenium**. Vastplanten met weer een krans bloemblaadjes rond een hartje, maar dan met stomp eindigende bloemblaadjes, en in alle kleuren van lichtgeel tot cognac en bruinrood.

Zonneoog hoort bij het plantengeslacht **Heliopsis**. Verschillen tussen zonnebloem en zonneoog zijn alleen voor de botanicus te onderscheiden, wij gaan uit van de naam die we krijgen bij aanschaf. De dubbele gele zonnebloem in onze tuin staat er al zo lang als de tuin bestaat, die verdenken we ervan eigenlijk zonneoog te zijn. Wie wil determineren is welkom!

Zonnehoed of **Echinacea**. Een plantengeslacht met meestal roze kroonblaadjes rond een bol bruinzwart hartje. Wij hebben twee soorten in de tuin staan.

En pas op **Rudbeckia**, gele krans bloemblaadjes met donker hart, heet in het Nederlands tegenwoordig bij voorkeur **rudbeckia**, vergeet 'zonnehoed' hier alsjeblieft. Wij hebben twee soorten.

Zonneroosje, gelukkig iets heel anders, hoort thuis in het plantengeslacht **Helianthemum**, onderdeel van de Cistus familie. Wie wel eens gewandeld heeft in Portugal of Spanje herkent in de kleine roze bloemetjes van de variëteit in onze tuin mogelijk de veel grotere bloemen van de cistusrozen uit de Mediterraneë.

Het blijft lastig. We kijken uit naar de bloei van de herfstasters, die overigens van de botanici niet meer zo mogen heten.

Vrijwilliger aan het woord

Interview met Marijke van Dalen

door Jan Dijk

Marijke vertelt:

“Wij woonden drie hoog. Mijn lieve ouders hadden niks met tuinen, behalve plantenbakken aan het balkon met begonia's en geraniums. Maar voor mij is het een grote passie geworden. Toen ik 23 was en een eigen huisje kocht ben ik daarvóór al aan tuinontwerpen gaan doen, wel een jaar lang. Ik leerde van Mien Ruys, van Rob Herwig en van een plantenencyclopedie.

Later voorzag ik ons (mijn ex is Engels) mooie huis uit 1811 in de Engelse provincie Norfolk, waar onze twee dochters opgroeiden, van een fraaie tuin. Het landhuis werd een B&B. Die tuin was 4000 m² groot en had ook een stuk bos. Dat kreeg ik allemaal goed onder de knie. Er liepen geiten rond die van bramen hielden, maar voor wie we de brandnetels eerst moesten maaien voor ze die oppeuzelden. Die dochters zijn nu ook met tuinen in de weer.

Terug in Nederland hadden we weer een grote tuin. In Twello en op dit moment, hertrouwd en wel, bij de Amsterdamsebrug aan het begin van de Flevoparkweg. Daar doen we aan guerrilla tuinieren: verwaarloosde plekken in de stad tot tuinen omtoveren. Tuinieren – ik kan het niet laten. Bij het festival 'Flevopark 85 jaar' (het heette eerst Zuiderzeepark) stond onze Maartje bij een kraam namens de tuin van Darwin. Zo kwam het contact tot stand. Intussen ben ik reservecoördinator; ik let op de puntjes op de i. Heb de neiging dode bloemen snel af te knippen, soms te.

In Engeland en Twello was ik fysiotherapeut. Maar nu doe ik al 10 jaar administratief werk bij het IISG (Intern. Inst. voor Soc. Gesch.) aan de Cruquiusweg. Verder zit ik in de Cliëntenraad ZGAO van Open Hof en Flevohuis. Ja, ik heb het druk. Maar zoals zo veel tuinlieden bij ons zit ook ik in een koor: Het Koor aan het IJ; vooral klassiek. Helaas staat het koor door corona helemaal stil, het is verschrikkelijk. Uitvoeringen gingen niet door. Moeten we niet een Darwinkoortje oprichten?

Ik vind het wel een voorrecht in onze prachtige Bloementuin te mogen werken en hoop op betere tijden.“

"Overal tuinen"

Beestjes in de tuin

Blauwe muntgoudhaantjes op kaalgevroten Calamintha

Naaktslakken op Crocosmia

Wespennest tegenover het tuinhuis –
toch maar laten weghalen door de GGD

Rups van de zuringuil

Groene schildwants

Web van de hangmatspin

Vlindertelling 2020

door Anna Tomson

Het tellen. Voor het derde jaar op rij deden we mee met de tuinvlindertelling van de Vlinderstichting. Op deze laatste zaterdag van juli had het de hele ochtend geregend, maar juist toen we de tuin ingingen werd het droog. Met twaalf vrijwilligers telden we elk een half uur lang in een groot stuk tuin de vlinders. Voor het herkennen van de vlinders gebruikten we de kaarten van de Vlinderstichting. Omdat we er gezien de verregende ochtend weinig van verwachtten waren we blij met elke vlinder. Her en der zagen we koolwitjes vliegen. De vlinderstruik deed erg zijn best en trok een aantal atalanta's aan. Op de marjolein voor het tuinhuis ontwaarden we zelfs aan paar muntvlindertjes, een pieplein nachtvlindertje dat ook overdag vliegt.

Atalanta's

Klein koolwitje

Boomblauwtje

Muntvlindertje

Gehakelde aurelia

De resultaten. In totaal zijn 49 vlinders geteld, verdeeld over 8 soorten. Het meest kwam het klein koolwitje voor (13x), gevolgd door de atalanta (9x) en het groot koolwitje (ook 9x). Met het totaal van 49 vlinders was de score hoger dan vorig jaar (39) maar véél lager dan in 2018 (159).

Invloed weersomstandigheden. Vlinders houden van zon en warmte, ze mijden regen, kou en wind. Het moet buiten tenminste 20 graden zijn om de lichaamstemperatuur van de vlinder op de vereiste 30 graden te krijgen. Pas dan kan een vlinder vliegen, nectar drinken, een partner vinden etc. Aan de hand van de gegevens van KNMI-Schiphol kunnen we vaststellen dat het op de dag van onze telling voor vlinders in 2020 te koud was (18 graden), in 2019 veel te koud (16 graden), maar in 2018 lekker warm (22 graden). Dat we in 2018 zoveel vlinders telden is dus waarschijnlijk het gevolg van het mooie weer op die dag. Het geeft aan dat onze resultaten betrekkelijk zijn omdat ze te sterk afhangen van de weersomstandigheden op het moment van telling. Eén telling per jaar is niet meer dan een momentopname. Om een goede indruk te krijgen van de vlinderstand in de Bloementuin zouden we elk jaar een paar weken lang een paar keer per week moeten tellen. Maar dat is toch niet een doelstelling van onze vereniging. Omdat we onze scores elk jaar doorgeven aan de Vlinderstichting spelen ze wél een rol in de landelijke uitslag. Met heel veel tellingen over meerdere weken in heel Nederland worden de weersomstandigheden uitgemiddeld en is de landelijke vlindertelling betrouwbaar. Dus ook volgend jaar doen we weer mee!

Boeketten-weggeefdag

Dit jaar helaas geen boekettendag voor het publiek. Om toch iets vrolijks te doen met de laatste bloemen van de zomer waren op 20 september de vrijwilligers uitgenodigd voor een plukdag. Om bloemen te plukken voor zichzelf maar vooral voor anderen: zorginstellingen als Open Hof, Amsta en Cordaan, zieke leden van de vereniging, de mensen die dagelijks de tuin openen en sluiten, contactpersonen bij de gemeente, een moeder in een verzorgingshuis, een jarig nichtje, enzovoort. Er zijn zo'n 40 boeketten gemaakt en bezorgd. Elk boeket ging vergezeld van een kaart van de tuin, gemaakt door Joke, met een groet van de Vrienden van Park Darwin. De ontvangers waren verrast en verguld!

plukkers

bezorgers

bloemschikkers

ontvangers

Colofon

Aan dit nummer werkten mee: Jan Dijk, Maartje der Kinderen, Anna Tomson, Sonja Vetter. Met dank voor de foto's van vrijwilligers. Redactie: anna@vriendenvanparkdarwin.nl